

Prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý: Situace s cenami energií je vážná, podnikatelé potřebují účinná řešení. Vládu, opozici i odboráře vyzývá, aby teď společně táhli za jeden provaz

31.8.2022 - Miroslav Diro | Hospodářská komora ČR

Do konce letošního roku skoro pětina firem sníží stavy svých zaměstnanců. Vedou je k tomu rostoucí ceny a hlavně vysoké ceny energií.

Vyplývá to z nového šetření Hospodářské komory mezi zaměstnavateli. Abnormálně vysoké ceny plynu a elektřiny způsobují podnikům obrovské potíže, zejména v energeticky náročných odvětvích hrozí omezování nebo zastavení výroby. Vláda podle prezidenta Hospodářské komory Vladimíra Dlouhého situaci podniků navzdory apelům podnikatelských organizací dosud podceňovala a soustředila se jen na podporu domácností. Šéf Komory vyzývá, aby vláda, opozice i odboráři teď společně táhli za jeden provaz ve snaze zajistit účinné řešení energetické krize.

*„Přibývá firem, na které fatálně dopadá situace s rostoucími cenami a zejména drahými energiemi. Nově uzavírané smlouvy s dodavateli energií jsou v některých případech **nad finančními možnostmi firem**. V některých případech energie ani nebudou mít zajištěné, protože dodavatelé energií **přestali nové zákazníky přijímat**,“* uvedl prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý.

K propouštění zaměstnanců přistoupí až 27 % velkých firem nad 500 zaměstnanců. Z odvětvového hlediska půjde zejména o podniky působící ve stavebnictví a zpracovatelském průmyslu. Vysoké ceny energií doléhají **hlavně na energeticky náročné obory**, příkladem jsou pekárny, sklárny nebo hutě. Nejméně příznivá situace by měla nastat v Karlovarském a Zlínském kraji. **Poprvé po několika měsících tak dochází k významnému obratu.** Dosud zaměstnavatelé opakovaně plánovali nabírat pracovníky ve větším měřítku, než je propouštět, teď je tomu ale naopak. Budoucí vývoj svého podnikání navíc vidí pesimisticky dvakrát více podniků než letos v únoru.

Vláda by tuto situaci podle Hospodářské komory neměla podceňovat, dosud se ale zaměřovala výhradně jen na domácnosti. *„Nejde ale jen o podniky. Budou-li ceny energií nadále tak dramaticky růst, dodavatelé energií přikročí k mnohem razantnějšímu zvyšování cen než dosud. Takzvaný úsporný tarif se tak stane **neúčinným opatřením**, příspěvek se v celkové ceně naprosto ztratí. A budou-li podniky nucené propouštět ve velkém, **lidé nebudou mít na energie peníze**,“* vysvětluje prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý.

Hospodářská komora také připomíná, že EU **už v březnu umožnila členským státům podporovat společnosti a odvětví, která jsou vážně zasažená současným geopolitickým vývojem.** Takzvaný dočasný rámec umožňuje zemím EU podpořit likviditu podniků přímo či nepřímo postižených krizí, zejména energeticky náročným spotřebitelům. A to právě na kompenzaci části jejich zvýšených nákladů na energie v důsledku cenového šoku od ruské invaze. **Ministerstvo průmyslu a obchodu ale takovou podporu energeticky náročným oborům odmítlo poskytnout.**

Podle prezidenta Hospodářské komory je **zastropování cen** momentálně nutné opatření. Evropský trh s elektřinou podle něj přestává být trhem. Za paradox označil, že energetické firmy při současných nadstandardních ziscích **si musí půjčovat, aby si účast na burze zajistily**.

Hospodářská komora preferuje, aby k zastropování cen došlo na celoevropské úrovni. „*Proto očekáváme, jak dopadne jednání evropské rady pro energetiku konané 9. září. Je nutné ale upozornit, že na celoevropské úrovni se bude rozhodovat o zastropování cen plynu. **Současně ale vyzývám, aby vláda připravila i národní řešení, pokud se rada na celoevropském kroku nedohodne,***“ dodal Dlouhý s tím, že Hospodářská komora je připravena se na přípravě opatření podílet.

Hospodářská komora zaznamenala debaty o **zavedení speciální daně z mimořádných zisků**. V této souvislosti upozorňuje na možná úskalí tohoto kroku. Pokud firmy, na které bude daň uvalena, přenesou daň buď formou vyšší ceny své produkce zboží nebo služeb na odběratele, potažmo konečné spotřebitele, dojde ke zvýšení inflace.

Zároveň upozorňuje na hrozbu, že vláda se rozhodne mimořádně zdanit firmy **pokaždé, když bude potřebovat naplnit státní kasu**. Jednou to budou rozvážkové firmy, protože se jim během pandemie dařilo, podruhé třeba dodavatelé solárních panelů, protože je po nich poptávka jako reakce na drahé energie.

Hospodářská komora rovněž připomíná, že podniky, které vykáží za letošní či kterýkoliv budoucí rok vysoké zisky, odvedou do státní kasy **více peněz automaticky**.

„*Lze to ilustrovat na zjednodušeném příkladu. Jestliže firma měla náklady deset milionů korun a výnosy dvacet milionů korun, měla zisk deset milionů, ze kterého zaplatí daň. Když se firmě – nezaslouženě, bez vlastního přičinění – výnosy zečtyřnásobí z dvaceti na osmdesát milionů korun, a náklady zůstanou v původní výši 10 milionů korun, **nezaplatí na dani čtyřikrát, ale rovnou sedmkrát tolik, tedy ze sedmdesáti milionů korun,***“ připomíná Dlouhý fakt, že konstrukce stávající daně z příjmů právnických osob **v sobě již má vertikální daňovou spravedlnost zabudovanu**.

Pokud by přesto vláda k tomuto dalšímu zdanění zisků přikročila, měla by veřejnosti oznámit, **jak dlouho bude daň vybírána a na co tyto dodatečné příjmy státního rozpočtu použije**. Jestli se peníze jen přerozdělí konečným spotřebitelům, tedy třeba státním zaměstnancům a příjemcům sociálních transferů všeho druhu, rovněž to **roztočí inflační spirálu**. Další dílčí otázkou je, jak hodlá vláda řešit fakt, že řadu zisků v ČR vytvářejí i zahraniční podnikatelské subjekty (tj. daňoví nerezidenti).

Bez ohledu na letošní propouštění zaměstnanců Hospodářská komora také apeluje na vládu, aby v těžké situaci podnikatelům ulevila v dalších oblastech podnikání. Příkladem je **navýšení kvót na pracovníky ze zahraničí a odbourávání byrokratické zátěže**.

Hospodářská komora upozorňuje, že bez ohledu na letošní propouštění zaměstnanců bude **hlavně vlivem demografického vývoje** nadále zesilovat problém s nedostatkem pracovních sil. Rychle roste i počet lidí, kteří odchází z pracovního trhu a jdou do penze předčasně – v současnosti přitom odchází do předčasného důchodu více než 30 tisíc lidí. Česká ekonomika se proto bez pracovníků ze zahraničí neobejde. Navíc cizinci umožňují udržet v chodu služby i některé obory, kde Češi už pracovat dlouhodobě nechťejí.

Vládní program s roční kvótou 40 tis. pracovníků z Ukrajiny byl přitom po invazi Ruska na Ukrajinu zastaven. **Zaměstnavatelům se ale stále nedaří naplnit na tři sta tisíc pracovních míst, kvůli čemuž řada firem přichází o zakázky a státní kasa tak přichází o příjmy z daní a odvodů,**

které by mohla vybrat, pokud by alespoň část těchto pracovních pozic byla obsazena. Z Ukrajiny přitom dorazily zejména ženy, pro které nejsou pozice vyžadující velkou fyzickou zátěž zejména ve stavebnictví, dopravě a průmyslové výrobě vhodné.

Důsledkem toho je, že výrazně vzrostla poptávka po pracovnících z ostatních zemí, ale kvóty pro tyto země, tedy Indii, Kazachstán, Mongolsko a Moldavsko, jsou nedostatečné a úřední lhůty pro vyřízení žádostí firem se vlivem této velké poptávky zaměstnavatelů prodloužily už na tři čtvrtě roku.

Hospodářská komora proto žádá vládu, **aby nevyužitou kapacitu pro pracovníky z Ukrajiny přerozdělila do programů určených na tyto země.** Žádá o navýšení kvót nejméně o 4 400 pracovníků, a to následovně:

Dále žádá, **aby se Česká republika otevřela pracovníkům i z dalších zemí, konkrétně jde o Gruzii, Arménii a Severní Makedonii.** A nakonec, aby se podmínky programů změnil tak, aby cizince mohli přijímat **i zaměstnavatelé do šesti zaměstnanců,** což dnes programy neumožňují, **aby se zrušil tzv. test trhu práce,** nebo alespoň zkrátila lhůta z 30 dní na maximálně 5 dnů, a zavedla se možnost **podání žádosti o zaměstnaneckou kartu na území ČR.**

Hospodářská komora rovněž kvituje, že vláda přichází s tzv. antibyrokratickým balíčkem. **V České republice ale stále chybí systémový přístup k odbourávání administrativní a byrokratické zátěže podnikatelů.** Podle analýz Hospodářské komory stát přitom na podnikatele uvaluje nové povinnosti, které s podnikáním nesouvisí. Navíc počet nových povinností ukládaných podnikatelům se má podle analýz analytiků a legislativců Hospodářské komory nadále zvyšovat. Podnikatelé si také stěžují na nejednoznačnost právních předpisů. Volají i po tom, aby jim vláda zrušila povinnost poskytovat údaje, s nimiž stát nijak nepracuje.

https://komora.cz/press_release/prezident-hospodarske-komory-vladimir-dlouhy-situace-s-cenami-energi-jed-vazna-podnikatele-potrebuji-ucinna-reseni-vladu-opozici-i-odborare-vyzyva-aby-ted-spolecne-tahli-za-jeden-provaz